

VZGOJNI NAČRT

1. UVOD

Zakonska podlaga

Vzgojni načrt je oblikovan na podlagi:

- Zakona o osnovni šoli,
- učnih načrtov za posamezne predmete,
- priporočil MŠŠ o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta osnovne šole.

Pomen vzgojnega načrta:

- spodbuja delovanje šole na ravni odnosov in vzpostavlja pozitivno klimo med vsemi vključenimi,
- je dogovor o enotnem vzgojnem delovanju vseh udeležencev v procesu vzgoje,
- je dogovor za premišljeno, organizirano, ciljno naravnano delovanje šole in vsakega zaposlenega v njej.

Vzgojno delovanje šole je strokovno delo, ki se izvaja v skladu s pravili stroke, z Zakonom o osnovni šoli, na njegovi podlagi izdanimi predpisi in akti šole.

Z vzgojnim načrtom šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena Zakona o osnovni šoli, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta.

Vzgojne dejavnosti so proaktivne in preventivne dejavnosti, svetovanje, usmerjanje ter druge dejavnosti (pohvale, priznanja, nagrade, vrste vzgojnih ukrepov in podobno), s katerimi šola razvija varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev iz 2. člena zakona.

Pri pripravi vzgojnega načrta sodelujejo strokovni delavci šole in učenci ter starši. Vzgojni načrt sprejme svet šole na predlog ravnatelja po postopku, kot je določen za letni delovni načrt. O uresničevanju vzgojnega načrta ravnatelj najmanj enkrat letno poroča svetu staršev in svetu šole. Poročilo je sestavni del letne samoevalvacije šole.

Veljavnost vzgojnega načrta

Vzgojni načrt velja od 1. 9. 2009.

Cilji osnovnošolskega izobraževanja (Zakon o osnovni šoli, Ur. l. RS 81/06, 102/07):

- zagotavljanje kakovostne splošne izobrazbe vsemu prebivalstvu;
- spodbujanje skladnega telesnega, spoznavnega, čustvenega, moralnega, duhovnega in socialnega razvoja posameznika z upoštevanjem razvojnih zakonitosti;
- omogočanje osebnostnega razvoja učenca v skladu z njegovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njegove pozitivne samopodobe;
- pridobivanje zmožnosti za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje;
- vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj ter za dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, svojega zdravja, do drugih ljudi, svoje in drugih kultur, naravnega in družbenega okolja, prihodnjih generacij;
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti, vedenja o zgodovini Slovencev, njihovi kulturni in naravni dediščini ter spodbujanje državljanske odgovornosti;
- vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije;
- vzgajanje za spoštovanje in sodelovanje, za sprejemanje drugačnosti in medsebojno strpnost, za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
- razvijanje pismenosti in razgledanosti na besedilnem, naravoslovno-tehničnem, matematičnem, informacijskem, družboslovnem in umetnostnem področju;
- razvijanje pismenosti in sposobnosti za razumevanje ter sporočanje v slovenskem jeziku, na območjih, ki so opredeljena kot narodnostno mešana, pa tudi v italijanskem in madžarskem jeziku;
- razvijanje sposobnosti sporazumevanja v tujih jezikih;
- razvijanje zavedanja kompleksnosti in soodvisnosti pojavov ter kritične moči presojanja;
- doseganje mednarodno primerljivih standardov znanja;
- razvijanje nadarjenosti in usposabljanja za razumevanje in doživljanje umetniških del ter za izražanje na različnih umetniških področjih;
- razvijanje podjetnosti kot osebostne naravnosti v učinkovito akcijo, inovativnosti in ustvarjalnosti učenca.

2. VIZIJA ŠOLE

Vzgojni načrt je oblikovan v skladu s sprejeto vizijo in poslanstvom OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača:

**Vzgoja in znanje za življenje,
ki ima cilj
celostni razvoj učencev, pri čemer želimo vključiti učence, učitelje, starše in okolje na
ustrezen način v ustvarjalno sodelovanje.**

V naši šoli si učitelji in ostali delavci šole prizadevamo, da se učenci čutijo predvsem varne in sprejete. Le tako lahko uspešno razvijamo njihovo motivacijo za pridobivanje znanja, vključevanje v timsko delo, odgovornost, spoštovanje samega sebe in drugih, pozitiven odnos do stvari in okolja ter čut za estetiko. Vzgojno delovanje šole je integralni del učno-vzgojnega procesa šole, je predpogoj za učinkovit učni proces, hkrati pa tudi učni proces sam.

Prizadevamo si, da se učenci v času šolanja naučijo:

- skrbeti zase, za druge in za skupnost,
- postati odgovorni za svoja dejanja in ravnati premišljeno,
- spoštovati same sebe, odrasle osebe, starše, učitelje in druge delavce šole, biti do njih obzirni, strpni ter sprejemati drugačnost,
- razvijati pozitivno samopodobo, samoiniciativnost
- razvijati solidarnost in medsebojno pomoč,
- razvijati empatijo in prisluhniti šibkejšim sovrstnikom,
- prepoznavati vrstniško nasilje in ga preprečevati,
- reševati probleme po mirni poti,
- postavljati cilje in se odločati,
- ravnati v skladu z moralnimi in etičnimi normami,
- razvijati ljubezen do bližnjih, do svoje domovine ter čuta k njeni pripadnosti, ohranjati zgodovinske vrednote.

Posebej bomo skrbeli za otroke, ki zaradi različnih osebnih okoliščin težje dosegajo povprečne učne rezultate. Učencem, ki so sposobni dosegati najvišje dosežke, bomo omogočili dodatno učenje in sodelovanje na šolskih tekmovanjih. Spodbujali bomo delavne in učne navade, prizadevnost in medsebojno pomoč pri delu. Da bomo lahko sledili razvoju pedagoške stroke, bomo v naše delo vključevali razvojne projekte in pedagoške inovacije, uporabljali nove učne in komunikacijske tehnologije ter razvijali učinkovite načine sodelovanja s starši in šolskim okoljem.

3. VREDNOTE ŠOLE IN NJIHOVO URESNIČEVANJE

Delavci šole, starši in učenci si bomo skupaj prizadevali, da bomo razvijali vrednote, ki nam bodo življenje obogatile ter so pomembne za uspešno vzgojno delovanje. Z letnim delovnim načrtom bomo natančneje opredelili vrednote in njihovo uresničevanje za posamezno šolsko leto.

V vzgojno-izobraževalnem procesu si bomo prizadevali predvsem za razvoj naslednjih vrednot:

- samostojnost – opravljanje dejavnosti v skladu s sposobnostmi posameznika in omogočanjem možnosti za učenje samostojnosti,
- delavnost – navajanje, da se pri opravljanju dejavnosti trudimo, sprejemamo različna opravila in ponudimo različne oblike dejavnosti,
- dobro počutje – skupno prizadevanje za zadovoljevanje osnovnih psiholoških potreb (potreba po varnosti, po sprejetosti, po pridobivanju novih izkušenj in po uveljavljanju), da zadovoljstvo prevladuje nad slabim počutjem, kar pa ne izključuje konfliktnih situacij,
- strpnost - v medsebojnih odnosih se učiti sprejemati drug drugega z vsemi posebnostmi, odstopanji, zgledi; reagiranje vsakega učitelja ob negativnih primerih, sprotno obveščanje staršev, pogovor, vključevanje vsebin pri pouku, delavnice, upoštevanje različnosti,
- spoštovanje - učitelji, delavci šole, starši in učenci si bomo skupaj prizadevali, da bomo razvili spoštljiv odnos drug do drugega, kajti le tako bo ta odnos postal vrednota, ki se kaže v spoštljivosti in pozornosti do drugih, upoštevanju drugačnih mnenj, medsebojnem poslušanju in v premišljenem ravnanju,
- sprejemanje drugačnosti, strpnost do drugačnih tako na področju etične, telesne, socialne in intelektualne neenakosti,
- medsebojna pomoč – drug drugemu pomagati, toda le, kadar je nekdo pomoči potreben in dati možnost, da vsak sam naredi, kar zmore, četudi je pri tem bolj počasen ali neroden,
- prilagodljivost – prilagajanje individualnim razlikam in različnim okoliščinam, iskanje novih poti,
- odgovornost - opravljanje nalog v najboljši možni meri ne glede na okoliščine in zavedanje, da je potrebno opraviti določeno dejavnost, izpolnjevanje svojih dolžnosti in upoštevanje šolskega reda,
- znanje - uporaba sodobnih, različnih metod za pridobivanje znanja, uporaba različnih učnih stilov, prilagoditve, ustvarjanje pogojev za kvalitetno delo, učenje, strokovno izobraževanje učiteljev, učenje usmerjeno v iskanje uporabnih informacij, aktivno sodelovanje v učnem procesu, pomoč sošolcem, domače naloge,
- varnost - ustvarjanje zaupanja, doslednost, spoštovanje in upoštevanje pravil, zgled, sprejetost,
- nenasilje, kultura dialoga - opaziti situacijo, jo prepoznati; takojšnje ukrepanje, spodbujanje učencev, da ne tolerirajo kršiteljev, socialno ozaveščenost,
- solidarnost - različne dobrodelne akcije, zbiranje sredstev za šolski sklad, razvijanje pozitivnega odnosa do solidarnosti,

- skrb za okolje - odgovoren odnos do neposredne okolice, redne in občasne čistilne akcije, ločevanje odpadkov, izdelovanje izdelkov iz naravnih materialov, pogovori, raziskovalne naloge o varčevanju z energetskimi viri in uporabi obnovljivih virov energije itd.

Pri svojem delu bomo upoštevali naslednja načela:

- individualizacija - upoštevanje močnih in šibkih področij in sposobnosti, ki se jim je potrebno ustrezno prilagoditi. Vsem učencem moramo zagotoviti možnosti za optimalen razvoj njihovih potencialov in pri tem upoštevati individualne razlike. Stremimo k strpnosti in toleranci v medsebojnih odnosih. Pri izrekanju vzgojnih ukrepov obravnavamo vsakega učenca kot posameznika s svojimi posebnostmi; upoštevajoč to, odločamo o obliki predlaganega ukrepa, da bi zagotovili kar največjo njegovo učinkovitost,
- pozitivna naravnost – zaupanje, da se v vsaki situaciji najde rešitev, ustrezno vrednotenje napredka, četudi je majhen. Pri izrekanju vzgojnih ukrepov in pri vzgojnem delovanju nasploh ločujemo osebnost učenca od njegovega vedenja: vedenje lahko opredelimo kot nesprejemljivo, ob tem pa skrbimo, da učenec razvija svoje samospoštovanje ter svojo osebnostno zrelost in odgovornost,
- doslednost in poštenje ravnanj – držati se dogovorjenega v določenem časovnem okvirju. Vsi pedagoški delavci smo zavezani, da reagiramo na vsakršno ravnanje, ki pomeni kršitev pravil šolskega reda, hkrati pa moramo ukrepati po vnaprej dogovorjenem in sprejetem postopku,
- optimalno vzgojno izobraževalno okolje - uporaba različnih metod in oblik dela, s pomočjo različnih čutil, uvajanje novosti in različnih prilagoditev, zagotoviti ustrezen prostor, učne pripomočke in drugo opremo,
- načelo odgovornosti - zavedanje in prevzemanje odgovornosti vsakega posameznika v vzgojno-izobraževalnem procesu (učenci, strokovni delavci in starši), od vstopa v šolo do zaključka. Pravice in svoboda posameznika so pomemben del načela, ob tem pa moramo dosledno izpolnjevati svoje dolžnosti,
- načelo sodelovanja učencev, strokovnih delavcev in staršev - učenci, strokovni delavci in starši smo usmerjeni k istim ciljem, ki jih dosežemo le z medsebojnim sodelovanjem. Starši morajo imeti vpogled v delo in življenje šole in se vanj vključujejo, vendar ob jasno začrtani meji, ki je v domeni stroke.

Vzgoja za vrednote je vključena v celotni učno-vzgojni proces in zajema spoznavanje in razumevanje pomena vrednot v vsakdanjem življenju, spodbujanje k pravilnemu in moralnem ravnanju ter sprejemanju pravil in omejitev, ki so nujne za življenje v skupnosti. Šola zato v različnih preventivnih dejavnostih, v okviru projektov, ur oddelčnih skupnosti, dnevov dejavnosti in ob drugih priložnostih realizira tudi vzgojo za vrednote. Pri tem upoštevamo nivo moralnega razvoja učencev in je usmerjena v učenje in spodbujanje za ravnanje v skladu s pravili šole in širše družbene skupnosti, poistovetenje oz. identifikacijo s skupino in pomembnimi posamezniki, ponotranjenje vrednostnih usmeritev in moralnega ravnanja posameznika.

4. VZAJEMNO SODELOVANJE S STARŠI

Delavci šole, učenci in starši oziroma skrbniki razvijajo vzajemno-sodelovalni odnos na vzgojnem področju. Vzajemno sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole, različnih vzgojno-izobraževalnih dejavnostih, oblikovanju vzgojnega koncepta šole, oblikovanju akcij za izvajanje preventivnih vzgojnih dejavnosti.

V medsebojnem odnosu med šolo in starši bodo uresničene pravice in dolžnosti:

- pravica staršev spoznati primarno vlogo v vzgoji svojih otrok,
- dolžnost staršev za odgovorno vzgojo svojih otrok,
- pravica staršev do popolnega dostopa do vseh informacij v šoli, ki zadevajo njihove otroke,
- dolžnost staršev dati zaposlenim v šoli vse informacije o svojem otroku, ki so pomembne za doseganje izobraževalnih in vzgojnih ciljev (telefonska številka, na katero je dosegljiv; zdravstvene, socialne in finančne težave),
- pravica staršev, da vplivajo na politiko šole preko sveta staršev in sveta zavoda,
- dolžnost staršev, da se o delu šole in dejavnostih ustrezno informirajo,
- dolžnost staršev, da redno spremljajo sporočila delavcev šole v publikacijah, zvezkih in drugih obvestilih,
- učitelji priporočamo staršem, da na pogovorne ure prihajajo skupaj z učencem.

Učitelji staršem predstavijo:

- vzgojno-izobraževalne izkušnje z otrokom,
- vire pomoči ob morebitnih učnih in vzgojnih težavah,
- modele učenja in poučevanja – oblike in metode dela,
- interesne in druge dejavnosti,
- formalne in neformalne oblike sodelovanja šole s starši,
- ponudbo izobraževalnih programov za starše,
- možnosti aktivnega vključevanja staršev v vzgojno-izobraževalno dejavnost šole.

Starši predstavijo učiteljem:

- osebnostne značilnosti otroka,
- otrokove stiske in težave,
- otrokove posebnosti in potrebe,
- domač vzgojni stil,
- lastne interese, želje in pobude,
- lastno pobudo, s katero bi obogatili vzgojno-izobraževalno delo šole.

Oblike sodelovanja s starši

S starši bomo sodelovali tako pri doseganju učno-vzgojnih ciljev kot pri reševanju razvojnih in osebnih težav njihovih otrok ali skupin otrok. Posebej bomo na roditeljskih sestankih obravnavali problematiko vzgojnega dela in se skupaj z njimi odločali o prednostnih nalogah.

Starši se vključujejo v reševanje problemov, ki jih imajo:

- učenci ali skupina učencev,
- kadar učenci kršijo vzgojna pravila šole.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da je potreben daljši in poglobljen razgovor o otrokovem vedenju ali težavah v šoli, starše povabimo na razgovor v šolo. Na razgovor lahko povabimo tudi drugega strokovnega delavca šole. Cilj takšnih razgovorov je skupni dogovor šole, staršev in učencev o načinih za reševanje problemov, spreminjanju vedenja ter o pomoči, ki jo lahko nudi šola ali, če je to potrebno, druge institucije psihosocialne pomoči. V dogovoru se opredelijo tudi načini preverjanja dogovorjenega vzgojnega ravnanja šole in družine, o čemer se vodi zapisnik, ki ga podpišejo učenec, starši in strokovni delavec, ki vodi razgovor.

V posameznih primerih, ko se starši oziroma skrbniki ne vključujejo v reševanje problemov povezanih z njihovimi otroki ali jih zanemarjajo, predlagamo naslednji postopek:

- učitelj ali svetovalni delavec starše po telefonu obvesti o problemu in jih povabi v šolo na razgovor,
- učitelj ali svetovalni delavec pisno povabi starše na razgovor,
- ravnatelj pošlje staršem pisno povabilo s povratnico,
- šola obvesti druge zunanje institucije.

Šola bo poleg običajnih oblik sodelovanja (roditeljski sestanki, govorilne ure) spodbujala medsebojno komunikacijo s starši v obliki neformalnih srečanj kot so dnevi odprtih vrat, nastopi za starše, delavnice, družinske sobotne aktivnosti, pikniki ob zaključku šolskega leta, izleti, sodelovanje pri projektih ali zbiralnih akcijah, okrogle mize in tematska srečanja.

Obveščanje staršev

Šola bo starše obveščala o dogodkih, ki zadevajo njihovega otroka ustno, po telefonu ali pisno, glede na dogovor med razrednikom in starši.

Starši so šoli dolžni posredovati telefonsko številko, na kateri so vedno dosegljivi. Vsako spremembo so starši dolžni javiti razredniku.

Kot nujno telefonsko obvestilo bomo smatrali in starše obvestili o dogodkih, ki zadevajo:

- bolezen ali poškodbo njihovega otroka,
- večjo materialno škodo,
- težje kršitve šolskega reda, ki posredno ali neposredno zadevajo njihovega otroka.

Opravičevanje izostankov od pouka ureja 53. člen Zakona o osnovni šoli.

Osnovna šola mora sodelovati z zdravstvenimi zavodi pri izvajanju zdravstvenega varstva učencev, zlasti pri izvedbi obveznih zdravniških pregledov za otroke, vpisane v 1. razred, rednih sistematičnih zdravstvenih pregledov v času šolanja in cepljenj. Na področju zdravstvenega varstva učencev šola sodeluje s starši, tako da:

- jih obvešča o zdravstvenih pregledih in cepljenjih učencev,
- jih obvešča o zdravstvenih težavah ali poškodbah v času bivanja v šoli.

5. VZGOJNE AKTIVNOSTI

§ Proaktivne in preventivne aktivnosti

Proaktivne in preventivne dejavnosti zajemajo tri temeljna področja. Prvo se nanaša na sproščeno in spodbudno razredno klimo. Pomeni upoštevanje otrokovih individualnih značilnosti in trenutnih življenjskih okoliščin. Učencem omogoča, da se razvijajo, se počutijo varne in sprejete.

Drugo področje je povezano s kakovostjo učnega procesa. Pomeni uporabo učnih metod, ki upoštevajo individualne značilnosti učenca in mu omogočajo aktivno sodelovanje.

Tretje področje se povezuje z dejavnostmi, ki se nanašajo na organizacijo in vodenje razreda. V vsaki skupnosti se je potrebno dogovarjati o pravilih skupnega življenja, da se učenci počutijo varne in svobodne, v okviru omejitev, ki jih postavlja socialno okolje.

Šola bo šolsko delo in življenje v šoli organizirala tako:

- da se bodo učenci v šoli počutili varno,
- da bodo pri šolskem delu zavzeti in ustvarjalni in
- da bodo prevzemali odgovornost za svoje vedenje ter sprejemali omejitve, ki jih določajo šolski red, pravila šole in morebitni posebni dogovori.

Ker je razred/oddelek primarna socialna skupina v šoli, bomo posebno pozornost namenili

- oblikovanju dobrih medosebnih odnosov, solidarnosti in skrbi za vrstnike,
- spoštovanju in upoštevanju različnosti in reševanju problemov, ki zadevajo razred.

Vsaka oddelčna skupnost bo v prvih oddelčnih urah sprejela pravila oddelka. Posebej bomo skrbeli za učence, ki se težje vključujejo v skupino in so zaradi tega lahko žrtve vrstniškega nasilja. Razrednik bo zato skrbno spremljal razred in dogajanja med učenci ter se učinkovito odzival na probleme razreda ali posameznikov v razredu. Pri tem bo upošteval razvojni nivo učencev, posebnosti posameznih učencev in kontekst dogajanja. Pri reševanju težjih problemov bo k sodelovanju povabil svetovalno službo šole. Tematsko usmerjene vzgojne dejavnosti šole bomo organizirali v okvirih ur oddelčne skupnosti, dnevov dejavnosti, v terminih interesnih dejavnosti in kot posebne šolske projekte. Teme, ki jim bomo posvetili posebno pozornost, so:

- razvijanje solidarnosti, medsebojne pomoči in upoštevanje različnosti,
- odnosi z vrstniki, razvijanje socialnih veščin in dobre medsebojne komunikacije,
- medvrstniško nasilje,
- konstruktivno reševanje konfliktov,
- odvisnosti,
- odnosi med spoloma,
- spoštovanje zasebnosti pri uporabi mobilnega telefona in interneta,

- učenje učenja,
- sprejemanje drugačnosti,
- spoštovanje starejših,
- razvijanju moralnih vrednot in
- solidarnost.

Prav tako bomo uvajali stalne oblike informiranja, učenja in zavedanja o vsakdanjih življenjskih težavah in problemih, s posebnim poudarkom na reševanju medvrstniških problemov (nasilje, socialna izoliranost itd.). Izvajali bomo preventivne dejavnosti za preprečevanje zasvojenosti, nasilništva in drugih oblik odklonilnega vedenja. Posebno pozornost bomo namenili razvijanju moralnih vrednot, sprejemanju odgovornosti za svoje vedenje in kritično vrednotenje lastnega vedenja in vedenja vrstnikov. Spodbujali bomo razumevanje, da smo ob siceršnji odgovornosti zase odgovorni tudi za druge, da pomagamo šibkim in posameznikom v težavah. Spodbujali bomo vrstniško pomoč in solidarnost v konkretnih šolskih situacijah. Šola bo vsaj enkrat na leto na svetu staršev obravnavala tipične vzgojne probleme na posameznih razvojnih stopnjah in se skupaj s starši odločala za najprimernejše oblike dela, ki bi učencem pomagale probleme preseči in rešiti. Šola bo spodbujala vse oblike povezovanja, sodelovanja in vključevanje staršev v življenje in delo šole. Šola bo vsako leto organizirala prireditve in oblike dela, na katerih bodo lahko starši in krajani spoznavali delo in dosežke šole in njenih učencev ter se posredno vključevali v nekatere skupnostne dejavnosti (razstave, izleti, tekmovanja ipd.). Posebna in vsakodnevna usmeritev šole bo povečan osebni nadzor učiteljev na mestih, kjer je pojavnost nezaželenih oblik vedenja verjetnejša. Posebno skrb bomo namenili večji občutljivosti delavcev šole za prikrite oblike nezaželenega vedenja.

Svetovanje in usmerjanje

Svetovanje in usmerjenja bo namenjeno učencem, njihovim staršem pri reševanju problemov, ki so povezani:

- z razvojem učenca,
- s šolskim delom,
- z odnosi z vrstniki in odraslimi.

Usmerjanje in svetovanje bo lahko potekalo:

- v času šolskih obveznosti (ure oddelčne skupnosti, šolska svetovalna služba),
- v času izven pouka (govorilne ure učiteljev, šolska svetovalna služba).

O vsebini in ciljih svetovanja in usmerjanja za posameznega učenca se bodo dogovorili strokovni delavci na oddelčnih učiteljskih zborih, razrednik ali šolska svetovalna služba bosta o tem obvestila starše.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da učenec potrebuje daljše spremljanje, usmerjanje in svetovanje v okviru šole, se s starši dogovori za čas, v katerem bo ta proces potekal.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, bomo staršem predlagali strokovno pomoč v zunanjih ustanovah.

V primerih, ko vzgojno delo šole ne dosega pričakovanih ciljev in je vedenje učenca enako ogrožajoče in moteče ali pa se celo poslabša ali ko starši odklanjajo sodelovanje s šolo, pa šola zahteva vključitev v ustrezne institucionalne oblike psihosocialne pomoči. V primerih, ki zadevajo področja partnerskih odnosov staršev, starševskih pristojnosti ali drugih vidikov družinskega življenja, šola sodeluje s pristojnimi centri socialnega dela in drugimi službami psihosocialne pomoči, ki družino obravnavajo.

Svetovanje in usmerjanje učencev pomaga učencem, da

- oblikujejo lastne cilje in načine uresničevanja,
- da učinkovito organizirajo svoje šolsko in domače šolsko delo,
- da spremljajo svoje delo in uspešnost,
- razmišljajo, presojujejo in vrednotijo svoje vedenje in ravnanje drugih,
- prevzemajo odgovornost za svoje ravnanje,
- se znajo vživeti v ravnanje drugih,
- razumejo razloge za neprimerno vedenje,
- konstruktivno rešujejo probleme in konflikte,
- razvijajo kritično mišljenje,
- znajo ravnati in obvladovati stres, strah, čustveno napetost, frustracije, apatičnost ipd.,
- razvijejo pozitivno samopodobo.

Individualizirani vzgojni načrt učenca

Učenec, starši, razrednik in šolska svetovalna služba sodelujejo pri oblikovanju individualiziranega načrta učenca. Ta naj učencu pomaga doseči pozitivne spremembe v načinih zadovoljevanja lastnih potreb, upoštevanja potreb in pravic drugih (do nemotenega učenja in dela, varnosti...), sprememb na področju učenja in vedenja. Pri tem je potrebno upoštevati posebnosti učenca. Kadar starši učenca niso pripravljeni sodelovati, oblikuje šola individualizirani vzgojni načrt brez njih.

Individualizirani vzgojni načrt naj vsebuje:

- jasen opis problema,
- jasen opis ciljev učenja in vedenja,
- načrt ustreznih pomoči učencu in posebnih vzgojnih dejavnosti,
- strinjanje učenca, staršev in delavcev šole o lastnih nalogah in obveznostih, ki izhajajo iz uresničevanja načrta,
- morebitne izjeme in odstopanja od dogovorjenih pravil,
- način spremljave izvajanja načrta,
- posledice uresničevanja oziroma neuresničevanja dogovorjenega.

6. VZGOJNI POSTOPKI IN UKREPI

VZGOJNI UKREPI

Vzgojni ukrepi so posledice težjih ali ponavljajočih kršitev hišnega reda in pravil šolskega reda. Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanjem možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predloge za rešitev.

Izhodišča pri vzgojnih ukrepih:

- Vzgojni ukrepi se uporabljajo, ko se kršitve ponavljajo in učenec zavrača sodelovanje pri reševanju ali kadar trenutna situacija zahteva hitro ukrepanje ter ko učenci niso pripravljeni upoštevati potreb drugih. Z vzgojnim ukrepom skušamo doseči, da se nezaželeno vedenje ne pojavlja več oziroma, da se zmanjša pogostost in intenzivnost. Če ukrep ni učinkovit moramo oblikovati vzgojni načrt.
- Vzgojni ukrepi naj bodo čim bolj premišljeni, zato je potrebno upoštevati tudi individualne značajske lastnosti. O vzgojnem ukrepu morajo biti starši predhodno ali naknadno obveščeni.
- Vzgojni ukrepi so namenjeni zaščiti pravic, vzdrževanju pravil in dogovorov ter upoštevanju obveznosti. Ti ukrepi niso kazni v smislu neugodnega povračila za kršitve pravil.
- Starši so odgovorni za vzgojo svojega otroka, zato morajo biti seznanjeni z vzgojno problematiko in sodelovati pri oblikovanju vzgojnega načrta.

V okviru ISTEGA prekrška lahko uporabimo spodaj naštete ukrepe:

- sprememba sedežnega reda,
- individualni pogovor z učencem po pouku, ki ga izvede učitelj, pri katerem se je dogodek zgodil,
- seznanitev razrednika, staršev,
- opravljanje neopravljenih obveznosti izven pouka,
- odvzem predmetov, ki ne sodijo v šolo, seznanitev staršev, ki morajo osebno priti po predmet,
- pogovor pri ravnatelju,
- povečan nadzor nad učencem pri pouku ali v času izven pouka,
- odstranitev od pouka in delo pod nadzorom strokovnega delavca, ki ga določi ravnatelj, če to ni možno, šola pokliče starše, da pridejo po učenca,
- dodatno spremstvo staršev pri organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalnega dela, ki se izvaja izven šole
- udeležba na dnevih dejavnosti/šole v naravi organizacija ustrezne nadomestne dejavnosti v šoli,
- ukinitve nekaterih pravic (dodatna možnost popravljanja ocene, napovedano spraševanje, podaljšano izobraževanje za učence, ki v devetih letih niso izpolnili

osnovnošolske obveznosti, nastopi na prireditvah itd.) ali ugodnosti, ki jih nudi šola izven predpisanih dejavnosti in standardov,

- zadržanje po pouku in opravljanje neopravljenih obveznosti po pouku
- oblikovanje individualnega vzgojnega načrta skupaj z razrednikom, starši in svetovalno službo,
- o vzgojnih ukrepih razrednik vodi evidenco in z ukrepom seznanjeni oddelčni učiteljski zbor.

Šola lahko oblikuje in izvaja tudi druge vzgojne ukrepe.

O uporabi vzgojnega ukrepa šola obvesti starše učenca. Z njimi se pogovori o kršitvi pravil, posledicah in možnih načinih reševanja težav. Če starši odklonijo razgovor, odklonitev ne zadrži uporabe vzgojnega ukrepa. Šola vodi zapise o razlogih za uporabo vzgojnih ukrepov.

Povzročanje materialne škode

Med povzročanje materialne škode sodijo:

- poškodovanje in uničevanje izdelkov, opreme in stvari drugih učencev. Obravnava se kot lažja ali težja kršitev, odvisno od povzročene škode;
- malomarno ravnanje s šolsko lastnino – sem štejemo poškodovanje lastnine zaradi neprimerne uporabe ali nepravilnega odnosa do lastnine. Obravnava se kot lažja ali težja kršitev, odvisno od povzročene škode;
- namerno poškodovanje in uničevanje šolske opreme, zgradbe ter stvari in opreme drugih učencev, delavcev ali obiskovalcev šole. Obravnava se kot težja kršitev;
- kraja lastnine šole, lastnine drugih učencev, delavcev ali obiskovalcev šole. Obravnava se kot težja kršitev.

Postopek

- Ob povzročitvi materialne škode morajo učenci škodo povrniti. Za to se z učencem dogovori učitelj, pri katerem je bila škoda povzročena in o dogodku obvesti starše. Če je škoda večja, je potrebno obvestiti ravnatelja.
- V primeru čečkanja po stenah, mizah ipd., sledi čiščenje oz. beljenje ali barvanje (učenec priskrbi čistila in barvo sam). Če stvari ni mogoče povrniti v prvotno stanje, mora škodo plačati.
- Če učenec dogovor z učiteljem oz. razrednikom odkloni, moramo v najkrajšem možnem času poklicati starše in jih seznaniti s povzročeno škodo. Starši naj odločijo, ali bo njihov otrok škodo popravil ali plačal. Če otrok škode ne povrne v tednu dni, staršem pošljemo račun, ki ga izstavimo najkasneje v tednu dni. Če škodo popravlja hišnik, račun izstavi šola na podlagi ocene stroškov. V primeru, da potrebujemo servis (steklar, mizar), moramo s tem takoj seznaniti starše in jim poslati predvideno oceno stroškov.
- Če je škoda nastala ob prisotnosti več učencev in ne ugotovimo krivca, so soodgovorni vsi učenci.
- Če učenci poškodujejo izdelke otrok, morajo uničeni izdelek nadomestiti. Učenec se mora sošolcu opravičiti in sam narediti nov izdelek.
- Če učenec poškoduje lastnino součenca ali učitelja, se mora opravičiti in uničeno nadomestiti (popravilo očal, nova torba, plačilo računa za nove čevlje ...).
- Postopek moramo končati čim prej (dogovor z učiteljem oz. razrednikom), najkasneje pa v tednu dni.

- Če učenec dejanja kljub ukrepom večkrat ponavlja, namerno povzroča večjo materialno škodo ali krade, se ta dejanja obravnavajo kot težja kršitev in se prijavijo policiji.

Neprimerno vedenje

Med neprimerno vedenje sodijo dejanja, ki motijo vzgojno-izobraževalni proces, povzročajo psihično in fizično bolečino udeležencev procesa:

- neprimerne kretnje in obrazne mimike,
- posmehovanje, zmerjanje, uporaba neprimernih/»grdih« besed,
- nespoštljivo obnašanje do vseh ljudi v šoli,
- spotikanje, pljuvanje, suvanje, lasanje, grizenje, stikanje po tuji lastnini,
- zamujanje pouka, neprinašanje pripomočkov, uporaba nedovoljenih predmetov,
- neprimeren odnos do hrane (polivanje, metanje hrane ...)
- poseganje v strokovnost učitelja,
- namerno skrivanje tuje lastnine,
- in druge neprimerne oblike vedenja.

Ob neprimernem vedenju izbere učitelj eno od spodaj navedenih možnosti:

1. javno opravičilo (v razredu pred sošolci ali v zbornici pred učitelji med glavnim odmorom).

Če se učenec v dogovorjenem času primerno opraviči, vzgojni ukrep ni potreben.

Če učencu te možnosti ne ponudimo (ker prestopke kljub opravičilom ponavlja) ali če jo ta zavrne, sledi vzgojni ukrep za težjo kršitev.

2. vključitev v razgovor po pouku,

3. dobro dejanje/delo:

- ponuditi pomoč vrstniku/učencu pri šolskem delu (domača naloga, priprava šolskih potrebščin, seminarska naloga ...),
- sodelovati pri tehničnih nalogah v okviru prireditve (npr. pomoč pri izdelovanju scenske kulise),
- ponuditi pomoč za delo v knjižnici,
- pomagati pri zbiralnih, čistilnih akcijah šole (npr. zbiranje starega papirja po pouku), drugo po presoji učitelja.

4. Otroku, ki je v razredu nemiren lahko učitelj naloži telesno aktivnost po svoji presoji, z namenom sprostitve.

Med **neprimerna vedenje, ki jih obravnavamo kot težja kršitev** in za katera vzgojni postopek povrnitve škode ne pride v poštev, temveč učencu izrečemo vzgojni opomin, sodijo:

- izsiljevanje učencev, učiteljev ali delavcev šole,
- preprodajanje,
- neopravičeno izostajanje od pouka (10 ur),
- grožnje ali fizični napad na učenca, učitelja ali delavca šole,
- ogrožanje življenja in zdravja učencev, učiteljev ali delavcev šole,
- spolno nadlegovanje učencev, učiteljev ali delavcev šole,
- snemanje ali slikanje brez dovoljenja slikane osebe,
- kajenje v šolskih prostorih ali na zunanjih površinah šole,
- popravljanje in vpisovanje ocen v šolsko dokumentacijo,

- uničevanje uradnih dokumentov ter ponarejanje podatkov in podpisov v uradnih dokumentih in listinah, ki jih izdaja šola,
- prodajanje, dajanje ali uživanje cigaret, alkohola ali drugih prepovedanih substanc v šolskih prostorih ali na zunanjih površinah šole in napeljevanje sošolcev k takim dejanjem,
- ponarejanje podpisov staršev,
- uničevanje in vsebinsko spreminjanje obvestil razrednika in drugih organov šole,
- uporaba pirotehničnih sredstev v šoli, na zunanjih površinah šole,
- prinašanje nevarnih predmetov v šolo, s katerimi lahko poškodujejo lastnino ali ljudi,
- uporaba telefona, slušalk, mp3 in mp4 predvajalnikov in podobnih naprav med vzgojno-izobraževalnim procesom in dežurstvom (npr. vklopljen telefon ali telefoniranje, poslušanje glasbe, slušalke na/v/ob ušesih, slikanje ali snemanje s telefonom),
- in druge kršitve po presoji učitelja oz. strokovnega delavca.

Pri navedenih primerih neprimerne vedenja zgolj opravičilo ni mogoče, zato sledi vzgojna kazen za težjo kršitev. Težje kršitve kot so npr. kraja, posedovanje ali prodajanje drog, namerno povzročanje večje materialne škode, izsiljevanje, grožnje, spolno nadlegovanje, fizično obračunavanje ipd. se po potrebi prijavijo pristojnim ustanovam.

V vsakem primeru starše seznanimo z učenčevim vedenjem. Povabimo jih na razgovor.

Kadar učenec

- zavrača samopresojanje, svetovanje in usmerjanje,
- ni pripravljen upoštevati potreb in pravic drugih,
- ponavlja kršitve šolskih pravil in dogovorov,
- nadaljuje s kršitvami pravil kljub že trem izvedenim vzgojnim ukrepom,

mu izrečemo vzgojni opomin.

Pri izrekanju vzgojnih opominov upoštevamo Pravilnik o vzgojnih opominih v osnovni šoli.

EVIDENCA VZGOJNIH UKREPOV

Kršitve pravil šolskega in hišnega reda se beležijo v Mapi vzgojnih ukrepov. Po treh kršitvah se učencu izreče vzgojni ukrep. Za vodenje evidence kršitev pravil in izrekanje vzgojnih ukrepov so odgovorni razredniki. O vzgojnih ukrepih se vodijo ustrezni zapisi, ki jih oblikuje oseba, ki vodi obravnavo.

Za učinkovitost vzgojnih ukrepov je potrebno dosledno beleženje in izvajanje takojšnje izvajanje ukrepov.

ADMINISTRATIVNI UKREPI

Šola lahko učencu izreče vzgojni opomin, kadar krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole in ko vzgojne dejavnosti oziroma vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena.

60.f člen ZOŠ določa izrekanje vzgojnih opominov, postopek izrekanja ter način izrekanja, obvestilo učencu in staršem, pripravo individualiziranega vzgojnega načrta.

Šola lahko iz vzgojnih razlogov prešola učenca na drugo šolo brez soglasja staršev:

- če so kršitve pravil šole takšne narave, da ogrožajo življenje ali zdravje učenca oziroma življenje ali zdravje drugih ali
- če učenec po treh vzgojnih opominih v istem šolskem letu in kljub izvajanju individualiziranega vzgojnega načrta onemogoča nemoteno izvajanje pouka ali drugih dejavnosti, ki jih organizira šola.

POHVALE IN NAGRADE

Ustne pohvale

Ustno so pohvaljeni učenci za prizadevnost pri enkratni ali dolgotrajni aktivnosti.

Pisne pohvale se podeljujejo za

- prizadevnost in doseganje rezultatov pri šolskem in izven šolskem delu,
- prizadevno delo v oddelčni in šolski skupnosti,
- pozitiven zgled v oddelku in spoštljiv odnos do odraslih,
- nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo,
- iz drugih razlogov, ki jih predlaga razrednik, mentor ali učiteljski zbor,

Pohvale in priznanja šole se podeljuje v skladu s Pravili o podeljevanju pohval.

7. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE

Vzgojni načrt Osnovne šole dr. Bogomirja Magajne Divača je temeljni dokument za delo na vzgojnem področju. Z njegovo realizacijo bomo uresničevali cilje iz 2. člena ZOŠ.

Za realizacijo vzgojnega načrta so odgovorni vsi delavci šole.

Vzgojni načrta je bil po predhodni obravnavi po strokovnih aktivih, učiteljskem zboru in svetu staršev, sprejet na svetu zavoda dne 30. septembra 2014.

Predsednica sveta zavoda:
Mirjam Trampuž